

at Sognebaandet kan blive løst, men hvor det allerede er fuldstændig løst, og fuldkommen løst. Den kirkelige Tilstand, der vilde svare til den Tankegang, hvortil man her er bragt paa Spor, vilde være en saadan, hvor Staten, Regjeringen indskrænkede sig til at oprette og vedligeholde et vist Antal Kirker paa passende Steder, fordeelt omkring i Landet, som stode aabne for Enhver, der meldte sig til at forkynde Ordet, og hvor der ligeledes af Regjeringen var bekliffet et tilsvarende Antal Geistlige, omtrentlig afskaffet efter dette Antal af Kirker, men ibrigt med fuldstændig Frihed, saa at de Geistlige kunde krydse hverandre paa alle Veie, snart tage Ophold paa eet Sted, snart paa et andet, snart paa kortere, snart paa længere Tid. En saadan — jeg kan ikke kalde det kirkelig Orden, thi det blev i Virkeligheden kun Uorden —, men et saadant kirkeligt Fællesleie vil jeg ikke nægte kan endog saa sees i et ret tiltalende Lys. Man kan sige: Netop saaledes vilde Ordet forkyndes med den største Frihed og Friskhed, saaledes vilde Manden kunne siges at øve sin Gjerning paa den meest umiddelbare Maade, og vilde der ikke saaledes kunne ventes den allerførste Dyrkelse og Dybyggelse? Det er ogsaa rimeligt, naar vi gaar tilbage til Kirkens allerældste Tider, til den apostoliske og den efter-apostoliske Tid, at Forholdet kan have været omtrent saaledes. Men kun derom vil jeg minde, at der til en saadan Tilstand hører en tilsvarende kristelig Ustyldighedsstand, en apostolisk Reenheds Tilstand, og at derimod, naar man er kommen til Tider, hvor den kristelige Nidkærhed er smittet med menneskelig Ureenhed, med Egoisme, med Partisfyge, med hovmodig Intolerance, en saadan kirkelig Friheds-Tilstand vilde føre til grændseløs Forvirring og Forargelse. Det ligger i ethvert Samfunds Natur, at det efterhaanden arbejder sig frem til en Organisation. Det kan ikke undgaaes, at der under denne Fremadarbejden jo ogsaa paalægges Baand, som kunne være hindrende og hæmmende. Disse Baand skal man søge at frigjøre sig for; men at ville fæste enhver Organisation overende og sætte sig tilbage i en oprindelig Friheds- og Dødsningstilstand vilde være et Skridt, for

hvilket man vilde komme til at bøde haardt. Men i alle Tilfælde mener jeg, det er klart, at en saadan Frihedstilstand vilde føre til en Omordning af vort hele Kirkevæsen, — og saaledes føres jeg tilbage til den Betragtning, hvorfra jeg gik ud. Jeg vil blive staaende ved et eneste Punkt. Saalænge en Præst ikke blot bekliffes til at virke i en enkelt Menighed, men ogsaa lønnes af en enkelt Menighed, har denne Menighed den fuldkommen berettigede Fordring til denne Præst, at han skal indskrænke sin Virksomhed til den, skal leve og virke i den og for den. Vil man altsaa have en anden Orden, en fuldkommen præstelig og kirkelig Frihed, maa der først indtræde en anden Orden i Præsternes Lønningssmaade. Det er dette, jeg har villet betegne i Almindelighed ved at sige, at det er ret vel betænkt, at denne Interpellation er kommen frem her, fordi der virkelig ved den gjøres det første Skridt hen imod en Række af kirkelige Love, som ville paa det Allerdybeste gribe ind i vort hele Kirkevæsens Orden.

Kirke- og Underviisningsministeren: Hvorvidt den ærede Interpellant skulde have tilstøttet at give sin Interpellation denne Betydning, den meget store, indgribende og omfattende Betydning, som blev givet den af den ærede sidste Taler, som nu satte sig, skal jeg lade uafgjort; det er ikke forekommet mig, at der kunde tillægges den denne Betydning. Jeg har kun set dert, hvad der forekommer mig kun udtrykkelig har ligget i dens Ord, og med Hensyn hertil har jeg rigtignok den samme Anskuelse som den, den ærede Landsthingsmand, der nu satte sig, udtalte, den nemlig, at Forspørgslen kunde synes at være af en saa ubetydelig Natur, af en saadan særegen Charakter, at der kunde være Spørgsmaal om, hvorvidt den egentlig kunde give noget naturligt Stof til en Interpellation her i Thinget. Det er jo imidlertid Noget, som har maattet berøve paa det ærede Things egen Afgjørelse. Der turde, saavidt jeg kan skønne, have været saa meget mindre Nødvendighed for at stille den, som Sagen allerede er afgjort ved en ministeriel Resolution i begge sine Bestanddele, hvilken vel muligen ikke er kom-